GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI DE LUCRU.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare.

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 44. | *Dumineca în 8 (20) Aprile* | 1884.

Din causa sântelorŭ serbătorĭ ale Pascilorŭ numĕrulŭ viitorŭ va apăré Miercurĭ.

Braşovŭ în 7 (19) Aprile,

„A sositŭ timpulŭ ca sĕ nu mai căutămŭ razîmŭ şi scăpare, decâtŭ în noi şi prin noi! Nu diplomatisarea, nu întrarea séu neîntrarea în dieta ungurésca ne va puté salvá astăḍi naţionalitatea din periculululŭ ce-o ameninţă. Numai în noi, în forţele nóstre naţionale este salvare pentru viitorŭ. Aceste sĕ le unimŭ şi sĕ le disciplinămŭ. Eată problema de căpeteniă, ce ni se impune în momentele grave actuale. Dela resolvarea ei depinde viitorulŭ nostru.“

Aceste cuvinte le-amŭ scrisŭ în ajunulŭ sântelorŭ Pascĭ din anulŭ 1881; ele cuprindŭ şi astăḍi credeulŭ nostru politicŭ. Evenemintele ce s'au desfăşuratŭ dela 1881 încóce n'au pututŭ decâtŭ se ne întărésca în convingerea, că trebue se dărîmămŭ odată tóte podurile din dereptulŭ nostru şi se mergemŭ cu Dumneḍeu înainte în lupta pentru dreptŭ şi naţionalitate.

Nu cu „factorii politicei dominante,“ ci cu poporulŭ trebue sĕ ţinemŭ, ca se nu retăcimŭ; cu poporulŭ care muncesce şi jertfesce mereu fără de a vedé vr'unŭ folosŭ, fără a mai dá de vr'unŭ bine; cu poporulŭ, care este aḍĭ fără milă esploatatŭ de cei ce au puterea în mână, este esploatatŭ chiar şi de mulţĭ din fiii sĕi, cari au fostŭ legănaţĭ şi crescuţĭ de mame române şi cari resplătescŭ iubirea părinţilorŭ cu aceea, că sĕ închină la idolĭ străinĭ şi se dau cu trupŭ şi cu sufletŭ miserabilei pofte de căştigŭ; sĕ ţinemŭ cu poporulŭ, care cândŭ e asupritŭ colindă înzadarŭ pe la cele dregătorii şi judecătorii fără se-şĭ găsésca dreptatea, ba în cele mai multe casurĭ riscă chiar sĕ fie batjocuritŭ şi uiduitŭ într'o limbă lui necunoscută; se mergemŭ cu poporulŭ, care aştéptă dela fiii sĕi sfatŭ şi sprĭjinŭ cândŭ îlŭ năpădescŭ nevoile ḍilei; cu poporulŭ, care e setosŭ de cultură şi de lîbertate, cu acestŭ generosŭ şi bravŭ poporŭ trebue sĕ trăimŭ şi sĕ murimŭ!

Cei ce âmblă colindândŭ pe la uşile adversarilorŭ neamului nostru nu sunt ómenii poporului, nu voiescŭ binele şi fericirea lui. Avut'amŭ în cursulŭ veacurilorŭ destui lingăi de aceştia, cari au rĕmnitŭ la mesele încărcate ale duşmanilorŭ neamului nostru, dér în urma lorŭ nu ne-amŭ alesŭ decâtŭ cu ruşine şi poporulŭ totŭ asupritŭ, totŭ urgisitŭ şi batjocuritŭ a rĕmasŭ. Ce-i folosesce bietului ţĕranŭ décă vr'unŭ aşa ḍisŭ „deputatŭ naţionalŭ“ se preâmblă prin salónele boierilorŭ ungurĭ, mândrindu-se póte cu câte o cruciliţă, ce i-au aninat'o de pieptŭ cei ce au voitŭ sĕ-i astupe gura, ca se nu mai strige, că poporulŭ e nedreptăţitŭ?

Au trecutŭ acele vremurĭ cândŭ ne bucuramŭ ca copiii décă vedémŭ că a învrednicitŭ Dumneḍeu şi pe câte unŭ Românŭ eşitŭ din opincă ca se ajungă domnŭ în vre-o dregătoriă órecare. Astăḍĭ poporulŭ s'a convinsŭ, că cu câţĭva funcţiunarĭ şi deputaţĭ românĭ nu se póte schimbá nimicŭ din trist'ai posiţiune, elŭ sêmte, că trebue sĕ se facă ceva mai multŭ, că trebue sĕ se facă o schimbare radicală, ca se i sĕ uşureze sórtea.

Ceea ce sêmte poporulŭ este sfântŭ. După secetă îndelungată trebue se urmeze şi plóie. Noi cari ne ocupămŭ cu politica exprimămŭ sentimentulŭ poporului prin cuvintele: Trebue sĕ urmeze o schimbare a sistemului de guvernare în ţéră la noi.

De geaba vomŭ aşteptá noi schimbarea dela generositatea adversarilorŭ nostri. Décă ei ar avé milă de noi n'ar fi făcutŭ ceea ce au făcutŭ.

Noi prin noi trebue sĕ ne redicămŭ érăşĭ la valórea, ce ni se cuvine ca unui poporŭ atâtŭ de însemnatŭ în acestŭ statŭ. Atuncĭ când cu toţii strînsŭ uniţĭ ne vomŭ grupá în jurulŭ poporului, cândŭ îlŭ vomŭ conduce la fiecare pasŭ, în comună, în judeţe, în ţéră şi-i vomŭ arătá cu mână sigură drumulŭ celŭ dreptŭ şi lealŭ, pe care trebue se mérgă, ca se'şĭ apere pielea de colţii lupilorŭ, atuncĭ şi numai atuncĭ putemŭ nădăjduí cu dreptŭ cuvêntŭ, că va sosí şi pentru poporulŭ românŭ după atâta amarŭ de patimĭ ḍiua înviării dreptăţii!

Scirĭ telegrafice.

(Serviciulŭ particularŭ alŭ »Gazetei Transilvaniei.«)

Budapesta, 7 (19) Aprile. — După prânḍulŭ datŭ erĭ în Yildizkiosk, Sultanulŭ decorà pe prinţulŭ de corónă cu marele cordonŭ alŭ ordinului »Osmania« cu steua 'n briliante, pe princesa de corónă cu marele cordonŭ alŭ ordinului »Şefca« cu briliante. De asemenea decora suita. La améḍĭ, părechia princiară de corónă asistà la Selamnik (Te-Deum) din moscheea Dolma-bace, dup'améḍĭ primi la ambasadorulŭ Calice colonia austro-ungară şi corpulŭ diplomaticŭ, apoi făcu o escursiune la apele dulcĭ. Timpulŭ e frumosŭ.

Cairo, 7 (19) Aprile. — Gordonŭ raportéză cu data de 9 Aprile st. n.: Mahdi a fostŭ bătutŭ de douĕ orĭ de către Dagebastainne şi asediatŭ.

Paris, 7 (19) Aprile. — Toţĭ lucrătorii din Anzien şi-au reînceputŭ lucrările.

London, 7 (19) Aprile. — Poliţia indiană a confiscatŭ proclamaţiunĭ d'ale Mahdiului.

Hanoi, 7 (19) Aprile. — Citadela Pulamthien a fostŭ distrusă. Inimiculŭ, care fuge spre Annamŭ, e urmăritŭ.

Adunarea alegĕtorilorŭ români în Câmpenĭ.

Câmpenĭ, 18 Aprile. — Alegĕtorii românĭ din cerculŭ Trăscău, în conferinţa de astăḍĭ ţînută în Câmpenĭ, unanimŭ **aderéză la programa naţională din 1881,** esprimă recunoscinţă comitetului permanentŭ, ḍiarelorŭ »Gazeta Transilvaniei,« „Observatoriulŭ“ şi „Luminătoriulŭ,“ apoi alege comitetŭ esecutivŭ. Delegaţĭ: cavalerulŭ Ioanette şi Dr. Todea.

Todea.

Convocare.

(Telegr. Gaz. Transilv.)

Tĕrgu-Mureşului (M. Vásárhely) 5 (17) Aprile. — Alegĕtorii românĭ aderenţĭ la partida naţională din comitatulŭ Mureşŭ-Turda, cercurile electoralĭ: Mureşŭ-Oşorheiŭ, Acaşfalău şi Nyaradszereda, se învită prin acésta la conferinţa electorală, ce se va ţine la 22 Aprile, st. n., 2 óre d. a. în comuna Riciu (Mezőrücs), pentru a decide în privinţa ţînutei nóstre faţă cu alegerile viitóre dietalĭ.

Anania Trombitaşŭ. R. Fogaraşĭ. Zacharia Chihereanŭ.

Felicitărĭ la adresa nóstră.

Lapuşulŭ-Românŭ, 15 Aprile.

Onorabilă Redacţiune! Până la era redeşteptării naţionale, şi de atuncĭ încóce braţulŭ celui prea înaltŭ ne-a scutitŭ onórea naţională română prin apostolii naţionalĭ, la a cărora umbră eu astăḍĭ mĕ închinŭ. Labórea, lupta lorŭ, D-ḍeu a binecuvêntat-o, prin a avé asecliĭ (aderenţĭ) în succesorii şi fii lorŭ.

Mişcatŭ şi eŭ de acestŭ momêntŭ fericitŭ în care mĕ aflu, felicitŭ pe vechia Gazetă română ce cu atâta mândriă şi însufleţire naţională a scrisŭ şi scrie ca prima fóiă română cuotidiană în imperiulŭ Austro-Ungarŭ, şi vĕ declarŭ că consêmţŭ pe deplinŭ la politica şi ideile ce le profesaţĭ. — Înainte cu D-ḍeu şi dreptulŭ nostru va triumfa! Dumneḍeu vĕ binecuvinte labórea, dăruindu-vĕ deplină sănĕtate ca sĕ puteţĭ lucrá încă mulţĭ anĭ: spre mărirea lui, a Patriei şi Tronului Habsburgo-Lotharingicŭ precum şi fericirea poporului Românŭ!« —

Iosifŭ Nemeşŭ preotŭ.

Deva 17 Aprile.

Cu inimă caldă şi veselă vĕ felicitezŭ pentru acestŭ pasŭ făcutŭ înainte şi vĕ urezŭ resultatŭ strălucitŭ!

G. Secula, advocatŭ.

Gräfenberg (Silesia) 15 Aprile.

Felicitŭ redacţiunea pentru întreprinderea sa salutată de totŭ Românulŭ binesêmţitorŭ.

Dr. Hosanu.

Brăila 5 (17) Aprile.

Dorindu-vĕ din sufletŭ deplinŭ succesŭ la gréua şi spinósa sarcină ce v'aţĭ luatŭ, vĕ salutŭ.

V. P. Sassu.

Cricău 15 Aprile.

Vĕ gratulezŭ la atitudinea D-vóstre şi la curagiulŭ desvoltatŭ faţă cu apĕsătoriĭ noştri.

Grigoriu Mezei.

Mulţămindŭ din totŭ sufletulŭ pentru aceste încuragiatóre doveḍĭ de simpatiă, dorindŭ ca urările ce ni sĕ facŭ sĕ fie făcute într'unŭ ciasŭ bunŭ!

Budapesta 16 Aprile.

Semne învederate se ivescŭ, după carĭ se póte conchide, că partida guvernamentală, în frunte cu d-lŭ Tisza, nu voiesce de a satisface nicĭ măcarŭ postulatele de nimicŭ ale ómenilorŭ frăţietăţii, carĭ au debutatŭ la conferinţa din Pesta în 14 Martie.

Candidaţiunile partidei liberale maghiare s'au făcutŭ deja mai prin tóte locurile. Dér chiar şi deputaţii de până acuma românĭ-guvernamentalĭ, precum sunt d-nii Georgiu Serb şi Leontinŭ Simonescu, sunt espuşĭ a-şĭ perde cercurile electoralĭ de până acuma Zorlenţulŭ şi Bogşa, de óre-ce d-lŭ Serb fŭ candidatŭ în contra voinţei sale la Sacsa contra d-lui V. Babeşŭ, ér d-lŭ Simonescu asemenea în contra voinţei lui la Caransebeşŭ contra d-lui generalŭ Doda. D-lŭ dr. Iosifŭ Gall însuşĭ se va pomení cu unŭ contra-candidatŭ din partida liberală guvernamentală în persóna Cuţo-vlachului maghiarisatŭ Janicsáry.

La Beiuşŭ partida liberală (guvernamentală) candidéză pe fiiulŭ d-lui Coloman Tisza, pe Stefanŭ Tisza, în loculŭ d-lui Véghseö de până acuma, la Zorlenţŭ contele Bissingen, la Bogşa Ladislau Tisza sunt candidaţii oficialĭ.

Prin urmare se póte preḍice, încă de acuma, că încercarea de frăţietate română-maghiară, arangiată de o sémă de ómenĭ în Budapesta şi susţînută în fóia „Viitorulŭ,« nu va avé nicĭ unŭ resultatŭ practicŭ, decâtŭ póte pentru Românĭ acea învĕţătură, că în timpulŭ de astăḍĭ înzădarŭ caută cineva a înfrăţí aceste doue elemete, pentrucă cei dela putere nu vréu împăciuirea; tóte semnele arétă, că n'au încredere de feliu în elementulŭ românŭ; că devisa guvernanţilorŭ este desconsiderarea totală a Românilorŭ pe tóte terenele vieţii publice.

Noi, carĭ nu cunóscemŭ secretele politicilorŭ maghiarĭ de astăḍĭ, putemŭ numai sĕ constatămŭ, că multŭ timpŭ încă aceste douĕ elemente vorŭ fi osêndite a vieţuí în duşmăniă şi neîncredere; éră pétra înţelepciunei în politică la Unguri este: a se întărí pe sine prin slăbirea elementului românescu. Este însĕ mare întrebare, décă se vorŭ şi întărí.

Aşá déră pasivişti orĭ activişti, Românii n'au motive de a se certá între sine, din contră: situaţiunea actuală îĭ împinge pe toţĭ a se înţelege între sine, a căutá fără patimă şi cu sânge rece o direcţiune potrivită, care sĕ fiĕ în stare a ne salvá celŭ puţinŭ onórea naţională în presinte şi pentru viitoriŭ.

Credŭ, că nu va trece multŭ timpŭ, până cândŭ acestŭ resultatŭ negativŭ va fi constatatŭ chiar şi de

acționarii dela »Viitoriulŭ.« Pe la mijloculŭ anului, celŭ multŭ pe la capĕtulŭ anului, va urmá, așa credŭ eu, licuidarea în ințelesulŭ indicatŭ mai susŭ. Z.

Brașovŭ 6 (18) Aprile.

Veștĭ rele ne sosescŭ mai în fie-care di din Sibiiŭ. Între Românii de acolo domnesce neînțelegere și neîncredere. Acestŭ tristŭ și durerosŭ adevĕrŭ s'a datŭ pe fațā cu ocasiunea adunărei pentru alegerea de delegațĭ la conferența viitóre electorală. Scimŭ că adunarea a fostŭ disolvatā chiar de comisarulŭ polițienescŭ, din causă că fruntașii din Sibiiŭ, cu tóte că cu toții declară a fi aderențĭ a-i programei naționale dela 1881, nu s'au pututŭ ințelege între sine asupra candidațilorŭ.

Metoda de procedere ce s'a observatŭ din partea celorŭ doue fracțiunĭ, — din carĭ se compunŭ totodată și cele doue consorții pentru tipografii și diare cuotidiane, — la memoratele alegerĭ este după a nóstră modestă părere greșită și necorectă. Fie-care parte a voitŭ sĕ-șĭ alégă numai candidații sĕi cu totala escludere a celeilalte fracțiunĭ. Pe calea acésta décă ambele părțĭ dispunŭ de forțe aprópe egale, neapĕratŭ că o ințelegere nu se va puté stabili niciodată. Noi credemŭ, că tactulŭ politicŭ chiar pretindea ca amêndoue părțile se încheie unŭ compromisŭ cu privire la persónele ce trebuea alese.

Pe lângă acésta ne tememŭ ca nu cumva se fie aicĭ în jocŭ și intrigĭ țesute de-o mână lungă, care încércă a desbiná pe Românĭ.

Amŭ primitŭ douĕ corespondențe cu privire la regretabilulŭ incidentŭ din Sibiiŭ, care a mânatŭ apă pe móra „Telegrafului Românŭ" și a soțilorŭ sĕi de unŭ gândŭ. Întârdiămŭ cu intențiune de a publicá aceste corespondențe în speranță, că póte în timpulŭ sĕrbătorilorŭ se vorŭ aplaná aceste neințelegerĭ atâtŭ de durerόse pentru noi și că va învia buna ințelegere între Românii Sibiienĭ, ceea ce dorimŭ din totŭ sufletulŭ!

Conferința alegĕtorilorŭ românĭ din comitatulŭ Solnocŭ-Doboca

întrunită la Gherla în 2/14 Aprile 1884.

Nu-mĭ prea aducŭ aminte sĕ-mĭ fi împlinitŭ cândva detorința de corespondinte-diuaristicŭ cu atâta bucuriă și plăcere, cu câtă víu sĕ mi-o împlinescŭ acum — raportându-vĕ despre conferința alegĕtorilorŭ românĭ din comitatulŭ Solnocŭ-Doboca întrunită la Gherla în diua de 2/14 Aprile a. c.

După letargia observată în acestŭ comitatŭ în anii din urmă, și după multele prigonirĭ și uneltirĭ din partea mai marilorŭ administrațiunei politice și bisericescĭ, cu toții carĭ se mai intereséză de causa nóstră națională erau pregătițĭ la unŭ fiasco și în casulŭ celŭ mai bunŭ la reușită preamodestă, — cu atâtŭ mai înadinsŭ, că se spunea de mai înainte, că vlădica a opritŭ pe tótă preoțimea din Gherla și prin acésta și pre cea din afară de-a participá la acéstă conferință. Realitatea însĕ a desamăgitŭ pe vlădica și ne-a înveselitŭ pre noi toțĭ. Afară de preoțimea din locŭ și doi-trei lingăi din jurŭ (Mintíu, Santejude etc.) cealaltă preoțime întrégă din depărtare de câte o di și mai bine a alergatŭ cu învĕțătoriĭ, inteligențiĭ dela sate și orașe și cu mulțime de poporŭ alesŭ — spre a loví în fațā pe nerușinațiĭ trădătorĭ ai intereselorŭ nóstre naționale și a dovedí susŭ și tare că țĭnŭ cu scumpĕtate la drepturile de cetățanŭ și românŭ. Peste 300, di trei sute de alegĕtorĭ și representanțĭ delegațĭ cu scrisorĭ de acreditare în tótă regula, și totŭ atâțĭ, de nu mai mulțĭ, nealegĕtorĭ poporŭ alesŭ s'au întrunitŭ la acéstă conferință.

Dér se trecŭ la raportarea celorŭ petrecute în acéstă conferință.

Mai întâiŭ D. advocatŭ Manu ca unulŭ dintre convocătorii conferinței, provócă adunarea, cá sĕ se constitue, subscriindu-sĕ toțĭ cei cu dreptŭ de alegere împreună și delegațiĭ alegătorilorŭ, carĭ nu s'au pututŭ presentá la acéstă conferință. Făcêndu-se acésta se constată ca numĕrulŭ alegĕtorilorŭ presențĭ trece peste trei sute. Se proclamă apoi de președinte alŭ conferinței D. advocatŭ Gabriele Manu, ér de notarŭ D. redactorŭ N. F. Negruțiu.

D. advocatŭ Manu, luândŭ cuvêntulŭ, deschide ședința esprimându-sĕ cam așa: — Onorată adunare! Onorațĭ alegĕtorĭ!! Presentarea D-vóstre într'unŭ numĕrŭ atâtŭ de însemnatŭ la acéstă conferință îmĭ face și ne face tuturorŭ o bucuriă nemărginită, căcĭ vedemŭ și cunóscemŭ, din acésta interesare a d-vóstre și a comitenților, în numele cărora ațĭ venitŭ, — interesare patriotică și națională română de a Vĕ folosi de dreptulŭ de alegere. Nu vréu a preocupá nicĭ decâtŭ, nu vréu a dá vre-o direcțiune la pertractarea causei pentru care ațĭ venitŭ, dorescŭ numai aceea, ca sĕ stimămŭ cu toții și sĕ aprețuimŭ după meritŭ convingerea și părerea fie-căruia, pentru aceea dicêndu-Vĕ unŭ »bine ațĭ venitŭ!« dechiarŭ adunarea de deschisă.«

Discusiunea fiindŭ deschisă D. advocatŭ Gregoriu Stetiu prin cuvinte bine esprese constată, că dela anulŭ 1881 nu ni s'a amelioratŭ nicĭ câtŭ de puținŭ starea nóstră politică și că prin urmare nu este rațiune se ne abatemŭ dela programa acceptată în conferința generală a delegaților alegĕtorilorŭ românĭ întrunită la Sibiiŭ în anulŭ 1881 — face prin urmare moțiunea și cere a se edice: — Conferința electorală aderéză la programa partidei naționale române, statorită în conferința generală electorală întrunită la Sibiiŭ în 12—14 Maiu 1881. — Pe temeiulŭ acestei programe se costitue pentru comitatulŭ Solnocŭ Doboca clubulŭ partidei naționale române; — alegêndu-sĕ unŭ comitetŭ centralŭ, compusŭ din unŭ președinte și șése membrii, ér pentru fie-care cercŭ electoralŭ câte unŭ subcomitetŭ stătătorŭ din unŭ președinte și patru membri. Fie-care comitetŭ îșĭ alege notarŭ din sînulŭ sĕu. — Fațā de alegerile ce ne stau înainte constatămŭ că împrejurările dela conferința din Sibiiŭ încóce nu s'aŭ schimbatŭ în aceea mĕsură, ca sĕ ne abatemŭ dela resistența pasivă, — dechiarămŭ însĕ din capulŭ locului, că vomŭ primí solidarĭ conclusulŭ ce s'ar aduce în o coferință generală a partidei naționale române, care se va conchiamá prin comitetulŭ centralŭ dela Sibiiŭ, pentru care conferința îșĭ șí alege pe delegațiĭ sĕi.« —

Adunarea încuviințéză prin dese aplause și strigăte de »Se trăiéscă!« propunerea d-lui adv. Stețiu. Se ridică însĕ d. preotŭ dela institutulŭ corectorŭ din Gherla Titu Vespasianŭ Gheaja și după o mică întroducere, în care și însușĭ constată, că posițiunea nóstră politică este câtŭ se póte mai deplorabilă, cere sĕ se edică cumcă: — »Conferința adreséză la decisiunile adunărei naționale ținute în Buda-Pesta în 1884.« —

(Mulțime de vocì: — „Nu primimŭ!« „Nu ne trebue!«)

La acésta, cerêndŭ cuvêntulŭ, d. advocatŭ Augustŭ Munteanu replică cam cu aceste cuvinte: — »Conferința electorală din Budapesta a fostŭ conchiămată de ómenii „Viitoriului.« Opiniunea publică a Românilorŭ de multŭ s'a dechiaratŭ în contra acestui consorțiu. — Ce diceți la aceea, cândŭ acéstă fóiă în programa sa vestesce, că întemeiarea ei este de lipsă pentru că Românii sĕu partidele de pănă acum au gravitatŭ înafară? O clică, ce se numesce românéscă, îndrăsnesce sĕ dică despre noi așa ceva, despre noi Românii, carĭ în tóte împregiurările dintre tóte popórele acestorŭ țerĭ ale regatului amŭ fostŭ cei mai credincioșĭ tronului, carĭ după asuprirĭ grele amŭ alergatŭ într'ajutoriulŭ și sprijinulŭ dinastiei, — carĭ n'au călcatŭ legea, n'au alergatŭ după ajutoriulŭ armelorŭ străine, — între carĭ nu s'au ivitŭ nicĭ cândŭ socialiștĭ, nicĭ anarchiștĭ, — în ținuturile locuite de Românĭ nu s'au arĕtatŭ mișcărĭ ilegale, nu sgomote antisemitice nicĭ alte bóle moderne. Decĭ cu o clică, care ne aruncă în fațā bănuelĭ nemeritate, nu avemŭ sĕ stămŭ la vorbă. — Dar și din altă considerațiune...... Asupra opiniunei publice are mare influință și loculŭ, unde se nasce — cine umblă prin straturĭ de aiu (usturoiu) mirósă a aiu. Opiniunea publică românéscă nu se póte aflá în Budapesta, unde nu se află Românĭ decâtŭ puținĭ bureaucrațĭ, de unde și la conferință au luatŭ parte numai vr'o 10—20 amploiațĭ mânațĭ de interese particularĭ. Fațā de acéstă conferință, la tótă întêmplarea conferințele dela Sibiiu și Mercurea cercetate de o inteligință numerósă și alésă și ținute în sînulŭ 'unei poporațiunĭ în mare majoritate curatŭ române, mai sigurŭ representă opiniunea publică a Românilorŭ. Étă motive locale carĭ suntŭ contra propunerei d-lui Gheaja! Déră abstrăgêndŭ de acestea, — motive objective încă î-i stau în contra. — In politică nu este consecință, midilócele, carĭ astădĭ póte suntŭ bune pentru ajungerea unui scopŭ anumitŭ, mâne póte sĕ nu fie corespundĕtóre, — resistența pasivă în sine nu este programă politică, ci este unŭ midilocŭ pentru realisarea programei. Acum sĕ vedemŭ, schimbatus'au împrejurările dela conferința din Sibiiu, astfeliŭ cá sĕ fie motivată o abatere dela modulŭ de procedere ce s'a statoritŭ acolo? Credeți-mĕ, că nu s'a schimbatŭ! — — — În statŭ constituționalŭ orĭ-ce aspirațiunĭ politice trebue eluptate pre cale constituțională, — dicŭ activiștii. Ei bine domnilorŭ! — Décă într-o luptă unulŭ stă înarmatŭ cu tunurĭ și totŭ feliulŭ de arme într-o cetate bine montată, ér celălaltŭ va ave unŭ singurŭ condeiŭ in mână — nu va fi prostŭ acest'a, décă se va încercá a cuprinde cetatea cu asaltŭ? — Vedețĭ, ce sĕ ne sfărmămŭ noi puterile într'o luptă, unde adversariĭ nostri politicĭ sunt provĕduțĭ cu totŭ feliulŭ de privilegii, cu tótă puterea în mână, ér pentru noi au creatŭ o lege electorală care eschide elementulŭ romanŭ dela drepturile cei competŭ? Apoi putere discreționară în mâna funcționarilorŭ, între carĭ nu suntŭ românĭ — are aicĭ ințelesŭ lupta constituțională? — Nu este mai bine a încungiurá cetatea și a așteptá ocasiunea bine-venită? — Da, chiar putemŭ alege puținĭ ablegațĭ românĭ — ce vorŭ isprăví aceștia? Ungurulŭ, ințelegŭ pe Ungurulŭ autenticŭ botezatŭ și născutŭ din părinți botezațĭ unguresce, — este cavalerŭ, între Ungurĭ poțĭ trăi, și e bine a trăí cu ei, — pe vorba lui poțĭ porní — căcĭ în viața privată nu se ivescŭ tot déuna diferințele naționale — — Românulŭ celŭ mai bunŭ nu-șĭ cumpĕră marfa dela negutătorulŭ de românŭ, décă acesta dă marfa mai scumpă și mai rea decâtŭ celŭ de ungurŭ — — Déră politica nu se face după simpatiele individuale. Așa pățimŭ cu Ungurii ca muierea cea cu jalbă la consistoriŭ — toțĭ asesoriĭ i-au împlinitŭ cererea numai cândŭ a ajunsŭ tréba la consistoriu a fostŭ vai de ea; — unulŭ câte unulŭ suntŭ ómenĭ de cinste, dară acolo la consistoriulŭ lorŭ toțĭ suntŭ în contra nóstră — — Vedețĭ, de câte orĭ unŭ ministru are lipsă de aplause unguresci lovesce în naționalitățĭ!... Programa „Viitorului" și a conferinței din Buda-Pesta cere pré puținŭ, ba potŭ dice mai nimicŭ pentru Românĭ și totŭ nu s'a aflatŭ nicĭ o fóiă ungurésca, care sĕ încuviințeze, sĕ dică, că e bine și că primesce acea programă. Apropos programa! Amŭ cetitŭ în aceea, că vorŭ cere, ca guvernulŭ sĕ observe legea de naționalitățĭ! Îmĭ vine aminte vorba aceea, Ticăloșĭ Măria Ta! — — Cá se observe unŭ guvernŭ o lege, care pe noi nicĭ cândŭ nu ni-a mulțămitŭ, acésta e o datorință a guvernului și nicĭ decum nu e favorŭ. — — Apoi mai luațĭ în considerare și împrejurările localĭ*)... Este aicĭ posibilă o manifestare sinceră constituțională? esistă aicĭ o libertate cum se cuvine? Décă va respunde cineva cu — da, priméscă propunerea părintelui Gheaja, — la dincontră sĕ fimŭ una solidarĭ pentru programa națională. — E de vĕdutŭ, că acum timpulŭ nu este aportunŭ și torentulŭ ce se manifestă nu lasă ca sĕ se realiseze cele mai leale și modeste aspirațiunĭ românescĭ.... Pentru acestea recomandŭ propunerea fratelui Gregoriu Stețiu spre primire."

Vorbitoriulŭ mai adese-orĭ a fostŭ întreruptŭ de aprobărĭ entusiaste, aplause frenetice și strigăte de »sĕ trăiéscă.«

Au vorbitŭ mai mulțĭ pentru propunerea d-lui Gr. Stețiu, între carĭ amintescŭ pe d. Artimonŭ Codarcea representantele cercului Dergiei, Latișiu representantele Lăpușiului, Goronŭ, Cupșia ș. a. — D-lŭ Gheaja înzadarŭ s'a încercatŭ prin cuvinte retorice a-șĭ câștigá aderențĭ pentru propunerea s'a, căcĭ nimenea, chiar nimenea nu s'a aflatŭ, care sĕ-lŭ acompanieze, — ba încă în cele din urmă abia i-a mai ascultatŭ cineva cuvintele, carĭ acum deveniau și pré silnice și peste mĕsură mănóse. — Pe lângă propunerea d-lui Stețiu a vorbitŭ fórte bine între freneticele aplause ale mulțimei representantele plugarilorŭ românĭ, Tĕrgovețiu, alegĕtoriu in cerculŭ Betleanului, descoperindŭ bucuria, de care tresaltă înima plugarilorŭ românĭ, cândŭ in plămădirea cu crunte sudorĭ a brasdei, care are sĕ hrănéscă pe stăpânitorii dilei, îșĭ aduce cu dragŭ aminte și vede chiar cu ochii sĕi, că se află domnĭ, ómenĭ cu carte eșițĭ din sînulŭ poporului, carĭ pórtă la inima lorŭ sórtea țĕranului românŭ și

* Erá de fațā primarulŭ orașului Gherla.

FOILETONŬ.

HORA
alegĕtorilorŭ românĭ din părțile ungurene la 1884.

Susŭ opincă de juninca,
  Susŭ opincă susŭ!
Nu te lăsa de nimică;
  Susŭ opincă susŭ!
Susŭ opincă până poțĭ,
  Susŭ opincă susŭ!
Sĕ scăpămŭ țéra cu toțĭ;
  Susŭ opincă susŭ!
Susŭ opincă totŭ mereŭ,
  Susŭ opincă susŭ!
Sĕ scăpămŭ țéra de rĕŭ;
  Susŭ opincă susŭ!
Că décă te-i butori,
  Susŭ opincă susŭ!
Cu mĕtase te-oi cârpi;
  Susŭ opincă susŭ!
Unge-ți-oiŭ curelele,
  Susŭ opincă susŭ!
De-orŭ lucí ca stelele;
  Susŭ opincă susŭ!
La gorgoiŭ ți-oiŭ pune florĭ,
  Susŭ opincă susŭ!
De-o mirosi și la nuorĭ;
  Susŭ opincă susŭ!
La nogiță zurgalău,
  Susŭ opincă susŭ!
Sĕ-lŭ audă Dumnedĕu
  Susŭ opincă susŭ!
Sĕ se pogóre la noi,
  Susŭ opincă susŭ!
Sĕ ne scape de nevoi,
  Susŭ opincă susŭ!

I. S. V. B. B....ĭ.

Satulŭ cu comorile.

Novelă poporală.

(Urmare.)

La economii cei avuțĭ arĕtá mai plinŭ în casă, aicĭ aflai mai multe scule și haine. Dér cu tóte astea șí la ei găsiai multă necurățeniă și neorênduélă. Pentru că, vĕdêndŭ ei neîntreruptŭ în tóte părțile numai gospodării de cerșitorĭ, în fine se dedaseră cu acestea și nu cu multŭ se deosebiau de ele. Peste sĕptĕmână erau murdarĭ și strențoșĭ, dér Dumineca jucau pe boerulŭ. De aceea nicĭ din gura lorŭ nu audiai de câtŭ jăluirí asupra timpurilorŭ grele, asupra cârmuirei și asupra sătenilorŭ. Fiindŭ-că aprópe tóte familiile erau înglodate în datorii, d'aceea fórte puținĭ puteau plătí. Și deórece comuna în urma rĕsboiului avea sĕ supórte o datoriă de mai multe mii, plătirea intereselorŭ și a dării comunale cădea numai în sarcina celorŭ cu stare bună. Impregiurarea asta îi făcea sĕ fie totŭ mânioșĭ și nemulțămițĭ.

In Bogata unulŭ erá ațîțatŭ asupra celuilaltŭ. Erá o cértă nesfêrșită. Nicĭ unulŭ nu se încredea în altulŭ. Fie-care sciá sĕ vorbéscă ceva rĕu de celalaltŭ. Sĕracii nu vedeau cu ochi bunĭ pe cei bogațĭ, aceștia apăsau și nĕcăjeau pe cei sĕracĭ. Bogații, cândŭ împrumutau banĭ, făceau cămătăriile cele mai marĭ, luândŭ 15, 20, 30 și mai multe procente pe anŭ, fără ca consciința lorŭ creștină sĕ le facă vreo remușcare. Sĕracii de altă parte, îșĭ rĕsbunau, precum facŭ blăstĕmații, ei stricau în ascunsŭ arborii și pomii celorŭ avuțĭ, le furau legumele, pómele, strugurii, lemnele, găinele și alte, ce le venea în mână și puteau înstrăiná ușorŭ. Nu te puteai lăsá nicĭ pe cuvêntulŭ nicĭ pe jurămêntulŭ nimĕrui. Chiar între căsătorițĭ domniá, ură și céртă. Lucrurile acestea le vedeau copiii în tóte dilele, acestea le și învĕțau.

Pe lângă tóte că comuna sĕrăcea vĕdêndŭ cu ochiĭ, cu tóte că fie-care se plângea asupra cârmuirei, în contra timpurilorŭ grele și că nu au banĭ pentru cele mai de lipsă, totușĭ fie-care jucá pe marele. Cu lucru nu-șĭ pré amărau dilele. Cei cu stare mai bunișóră, cândŭ eșiau mai târdiu la lucru séu cândŭ se lăsau de elŭ mai de vreme, diceau: »mulțămită lui D-dĕu, ne dă mâna sĕ

gândescŭ la uşurarea şi îmbunătăţirea sórtei luĭ; — dênsulŭ încredinţéză pe inteliginţa română de binevoinţa şi deplina încredere a plugarilorŭ românĭ, carĭ le stau la spate pentru de-a le dá sprijinulŭ de lipsă întru ajungerea măreţuluĭ scopŭ, pentru care se luptă . . . Mergeţĭ înainte domnilorŭ şi noi vĕ vomŭ urmá . . . Noi suntemŭ cu voi totdéuna si în bine şi în rĕu, cu credinţă cătră tronŭ, cu dragoste cătră ţéră şi cu inima la voi. —

Propunerea d-luĭ Steţiu s'a primitŭ unanimŭ cu vii aclamaţiunĭ. S'a purcesŭ apoi la alegerea delegaţilorŭ şi a comitetelorŭ.

Pentru conferinţa generală s'au alesŭ: în cerculŭ Iclodului d-nii Ioanŭ Lemeni posesorŭ, Ioanŭ Haţeganŭ protopopŭ şi supl. Gregoriu Puşcariu parochŭ şi notarŭ tractualŭ; — în cerculŭ Ileandei d-nii Vasiliu Muste posesorŭ, Ioanŭ Hossu posesorŭ (Restoci) şi supl. Alesandru Ghelneru protopopŭ; — în cerculŭ Betleanului d-nii Gregoriu Steţiu advocatŭ, Ioanŭ Filipanŭ protopopŭ şi supl., Mich. Fogărăşanŭ protopopŭ; — în cerculŭ Lăpuşului d-nii Andrei Medanŭ advocatŭ, Augustinŭ Popŭ, advocatŭ şi supl. Ioanŭ Buzura posesorŭ, în cerculŭ Dejului d-nii Gabriele Manu advocatŭ, Augustŭ Munteanu advocatŭ şi supl. Ioanŭ Velle protopopŭ.

Membriĭ în comitetulŭ centralŭ din Deeşŭ: d-nii Gabriele Manu, Augustŭ Munteanu, Gregoriu Steţiu, Ioanŭ Lemeni, Ioanŭ Velle, Vasiliu Cassa şi Ioanŭ Goronŭ.

Membriĭ în subcomitetŭ la Iclodŭ: dnii Ioanŭ Hăţeganŭ, Petru Rosca, Ioanŭ Lemeni, Ioanŭ Papiriu Popŭ, Nic. Bîrlea.

La Ileanda: d-nii Ioanŭ Hossu (Restoci), Vas. Muste (Coroienĭ), Gavr. Buzura (P. Blenchii), I. Ilesiu (Ciocmanŭ), Ales. Bota (Mestécănŭ).

La Betleanŭ: d-nii Ioanŭ Filipanŭ, Ioanŭ Grecu, Ioanŭ Cupşa (Maghiaruşu), Iosifu Macaveiu, Simeonŭ Popanŭ.

La Lăpuşŭ d-nii Andreiu Medanŭ, Ioanŭ Bota (Brebeni), Augustinŭ Popŭ (Lăpuşŭ ung.) Vas. Muste (Lăpuşŭ ung.) Ioanu Olteanŭ.

La Deşŭ d-nii Gabriele Manu, Augustŭ Munteanŭ, Ioanŭ Velle, Petru Cherebeţŭ (Caticău) Mateiŭ Popŭ (Deşŭ-Ocna.) —

În decursulŭ conferinţei s'au cetitŭ mai multe adrese de aderenţă. Aşa din jurulŭ Lăpuşuluĭ, din Suciulŭ de susŭ, dela Vaidahaza, din jurulŭ Dergei ş. a.

In urmă adunarea cu mare entusiasmŭ esprimă cele mai căldurόse mulţămirĭ diuaristicei naţionale române şi anume diarelorŭ „Gazeta Transilvaniei" — „Observatoriulŭ" şi „Luminătoriulŭ" pentru energia cu care susţinŭ şi apĕră drepturile nόstre naţionale şi pe poporulŭ nostru strivitŭ şi prigonitŭ.

Cu acestea terminându-se agendele acestei conferinţe, d. preşedinte Manu închide adunarea cu o cuvêntare bine-sêmţită, ḑicêndŭ între altele cam acestea: —

„După terminarea agendelorŭ, — inainte de închiderea şedinţei, vĕ mulţămescŭ pentru sacrificiile aduse causeĭ naţionale prin aceea, că aţĭ venitŭ aicĭ din locurile cele mai îndepărtate spre a comprobá şi adversarilor noştri politici, că prin tăcerea de până acum nu aţĭ renunţatŭ la sêmţimintele naţiunale române, şi că dându-vi-se ocasiune între marginile legilorŭ sunteţĭ gata a vĕ redicá cuvêntulŭ întru apĕrarea drepturilorŭ politice naţionale ce vĕ competŭ. . . . Mĕ bucurŭ de acestŭ avêntŭ însemnatŭ, şi mulţămindu-vĕ pentrucă la apelulŭ nostru aţĭ corespunsŭ într'unŭ numĕrŭ atâtŭ de însemnatŭ, potŭ ḑice nesperatŭ, — vĕ încredinţezŭ în numele mieu şi alŭ confraţilorŭ convocatorĭ, că vĕ stămŭ totdéuna la disposiţiune, orĭ cândŭ vorŭ recere causele nόstre de orĭ-ce natură se fie. . . . Se trăiţĭ la mulţĭ anĭ! şi duceţĭ şi comitenţilorŭ D-vόstre salutările nόstre cordiale întru buna speranţă, ca la proxima ocasiune sĕ ne revedemŭ în numĕrŭ îndoitŭ şi întreitŭ."

La acestea din partea adunăreĭ rĕspunde d-lŭ Artemiu Codarcea mulţămindŭ cu cuvinte căldurόse convocătorilorŭ pentru iniţiativa, ce au luatŭ şi presidiuluĭ pentru bunulŭ tactŭ, cu care a condusŭ acéstă adunare.

A urmatŭ apoi unŭ prândŭ colegialŭ, după care ne-amŭ despărţitŭ mulţămiţĭ pe deplinŭ de reuşita splendidă a acesteĭ adunărĭ naţionale. Eu.

Din partea mai multorŭ domnĭ de aicĭ suntemŭ rugaţĭ a publicá următόrea

Declaraţiune.

Subsemnaţiĭ se află îndemnaţĭ a declará publicaţiunea făcută în „Telegrafulŭ Românŭ" Nr. 39 şi „Observatoriulŭ" Nr. 27 de D-nii P. Cosma şi A. Trombitaşŭ în numele comitetuluĭ electoralŭ permanentŭ, dreptŭ unŭ neadevĕrŭ spusŭ cu intenţiă de a mistificá.

În acea declaraţiune se aruncă fără motivŭ şi în modŭ nejustificabilŭ asupra unorŭ persόne nenumite, dér de toţĭ sciute şi respectate, gréua învinuire de a fi făcutŭ abusŭ de încrederea publiculuĭ românŭ, cercândŭ a-lŭ induce în erόre, pe cândŭ înşi-şĭ D-lŭ P. Cosma şi D-lŭ Trombitaşŭ în numele comitetuluĭ şi în paguba acestuia, inducŭ de facto publiculŭ românŭ în erόre.

Căcĭ afirmaţiunea D-lorŭ că consorţiulŭ, despre care se vorbesce în acea declaraţiune, este anonimŭ, şi ar fi abusatŭ de firma „Ateneuluĭ", e cu desĕvêrşire falsă şi nu o credŭ nicĭ D-lorŭ înşi-şĭ, de óre-ce orĭ şi cine ştie că bărbaţiĭ, carĭ se află în fruntea aceluĭ consorţiu au subscrisŭ numele lorŭ în prospectele tipărite, că întregŭ publiculŭ a avutŭ ocasiune să cunóscă pe aceĭ bărbaţĭ, că „Telegrafulŭ Românŭ," a comunicatŭ lista numelorŭ lorŭ şi a făcutŭ comentarii asupra eĭ.

Resultatulŭ strălucitŭ de a sĕ fi subscrisŭ în timpŭ de câte-va ḑile prima emisiune de 40,000 florinĭ este o dovadă despre încrederea, ce are publiculŭ în aceştĭ bărbaţĭ şi în întreprinderea lorŭ, unŭ resultatŭ, care sub firma „Cosma & Trombitaş" nu s'ar fi pututŭ obţiné nicĭ odată.

Braşovŭ în 18 Aprile 1884.

Nicolaŭ T. Ciurcu, Theodorŭ S. Blebea, I. G. Manu, K. Hovsepianŭ, Christea Orgidanŭ, Ios. Puşcariu, adv. Dr. G. Baiulescu, Lazarŭ Nastasi, Dr. Cioranŭ, O. Sorescu, N. Bidu, Cost. I. Poppasu Gh. Furnică.

Economiă, comerciu şi industriă.

Raportŭ comercialŭ.

Nu auḑimŭ decâtŭ plângerĭ din tόte părţile asupra amorţireĭ, în care se află comerciulŭ cu mărfurĭ.

Maghiarii se plângŭ de concurenţa Americeĭ, fraţiĭ noştri de dincolo nu vorbescŭ aprόpe nimicŭ de concurenţa, ce se face la tόte productele lorŭ agricole, susceptibile întru adevĕrŭ de-o mai mare perfecţiune şi de subtilisare; ei s'au deprinsŭ acum a strigá în tόte tonurile după industria naţională.

Numai opinca nόstră sĕrmana nu mai strigă, ea geme, înăbuşită sub sarcina cea grea a celorŭ mai diferite dărĭ şi contribuţiunĭ, împedecată în desvoltarea ei spirituală prin împilările şi asupririle la carĭ este supusă, suptă până la mĕduvă de cămătarĭ privilegiaţĭ şi neprivilegiaţĭ, jidovĭ şi creştinĭ, ḑicemŭ, ea geme şi muncesce din greu, decĭ nu póte striga de coucurenţă, şi de alte d'alde astea, căcĭ păsurile ei sunt mai marĭ. Sĕ ne oprimŭ însĕ, căcĭ de aicĭ încolo ar începe politica, pe care, după cum sciţĭ, o tratămŭ în altă parte a „Gazetei."

Trecêndŭ la amĕnunte le reproducemŭ aicĭ întru câtŭ amŭ pututŭ sĕ le aflămŭ şi noi.

Cerealele, tóte în genere scadŭ mereu, aşa încâtŭ nu putemŭ scí unde vomŭ ajunge, ḑice unu raportŭ din România, din care împrumutămŭ şi următórele:

În grâne şi mai cu sémă în orzurĭ, ḑilele trecute s'a observatŭ o mică animaţiune, dér acésta a încetatŭ mai cu înlesnire decum s'a ivitŭ; — în porumburĭ asemenea.

Ca sĕ-şĭ facă cineva socotéla ce valoréză productele sale în localitatea în care se află, n'are decâtŭ sĕ scadă cheltuelele de transportŭ d'acolo până la Brăila şi va găsí valórea acestora.

Grâu de 56/58 valoréză în Brăila fr. 65/75 K. de 20 b.
Porumbŭ „ 59/60 „ „ „ „ 56/57 „ „ „
Orzŭ „ 45/46 „ „ „ „ 48/49 „ „ „

Scirĭ din Buda-Peşta ne spunŭ, că acolo arŭ fi sosităŭ cantităţĭ considerabile de porumbŭ vechiŭ românescŭ, ceea ce împreună cu transporturile de porumbŭ nou, a datŭ preţurilorŭ o tendinţă spre scădere; s'au vêndutŭ în decursulŭ sĕptĕmâneĭ ca vr'o 20,000 centi metricĭ şi anume porumbulŭ celŭ vechiŭ românescŭ fl. 6.50 celŭ noŭ fl. 6.40. — Orzŭ românescŭ s'a trecutŭ à fl. 7.25.

Despre lânurile nόstre aflămŭ numai atâtŭ, că nu s'a desfăcutŭ nimicŭ în decursulŭ sĕptĕmâneĭ trecute, remânêndŭ chiarŭ şi lânurile de altă provenienţă aprόpe fără nicĭ o căutare.

Rîmătoriĭ de proveninţă românéscă jócă unŭ rolŭ destulŭ de însemnatŭ la Budapeşta, care este unŭ centru pentru acestŭ comerciŭ. Preţurile au fostŭ de 51—53 cruceri de Kilogramŭ.

Despre petroleu avemŭ scirĭ că s'ar fi urcatŭ în preţŭ în porturile continentale şi în America — la noi însĕ a rĕmasŭ totŭ cum a fostŭ în urmă şi adecă 19½ — 20 fl. Ţiţeiulŭ a scăḑutŭ la 10 lei vadra.

Aflămŭ că esplόtaţiunea petroleuluĭ a începutŭ în România a sĕ face cu sistemulŭ americanŭ. Aplaudămŭ pe iniţiatorĭ. Ni se spune, că unŭ Canadianŭ arŭ fi inventatŭ unŭ noŭ sistemŭ pentru esplόtarea petroleuluĭ multŭ mai avantagiosŭ ca celŭ actualŭ, şi că ar fi cerutŭ spre a-lŭ introduce în România dela guvernŭ unŭ brevetŭ de invenţiune. Guvernulŭ nu l'a pututŭ da, fiindcă în România lipsesce încă o lege pentru brevetŭrĭ. —

Diverse.

Academia Română. — Mercurĭ la 4 (16) Aprile, regele şi regina Românieĭ au asistatŭ la şedinţa de închidere a Academieĭ. Maiestăţile Lorŭ au conversatŭ cu membrii ei şi şi-au esprimatŭ dorinţa d'ai revedé în sesiunea viitóre pe toţĭ întruniţĭ, ca să lucreḑe mai departe pentru desvoltarea simţĕmintelorŭ patriotice şi pentru înălţarea nemuluĭ românescŭ.

Lumina electrică în Sinaia. — În véra acésta spune „România Liberă," Sinaia se va ilumina cu lumină electrică.

Armată nouă. — In Dobrogea s'a înfiinţatŭ unŭ batalionŭ de dorobanţĭ, cu reşedinţa în Constanţa, şi două escadróne de călăraşĭ, dintre care unulŭ cu reşedinţa în Tulcea, iar celălaltŭ în Constanţa.

Fraourĭ roşiĭ. — Bărbaţiĭ din clasa elegantă a Parisuluĭ s'au desgustatŭ de fraculŭ negru pe care-lŭ pórtă toţĭ chelnerĭ. Unŭ lion parisianŭ apărŭ într'o séră în salonulŭ contesei x. în fracŭ roşu de colórea carminuluĭ. La începutŭ rîdéŭ toţĭ pe 'nfundate, acum însĕ fracurile roşiĭ suntŭ la modă.

Câne care citesce. — Eruditulŭ englezŭ Iohn Lubock a încercatŭ să facă pe cânele sĕu se citéscă. Pe unŭ castronŭ, în care'i da mâncare, a pusŭ unŭ biletŭ pe care e scrisŭ Food (mâncare), iar pe altŭ castronŭ în care nu e nimicŭ a pusŭ unŭ biletŭ nescrisŭ. Cânele s'a învĕţatŭ acum să ducă stăpânuluĭ sĕu, de câte orĭ îĭ e fóme, biletulŭ celŭ scrisŭ, şi îlŭ găsesce chiar din mai multe bilete amestecate.

Anti-Spiritismulŭ. — Representaţiunile spiritiste, ce se dau de câte-va serĭ în sala Hotelului Nr. 1 merită a fi vĕḑute. D. Homes şi d-şóra Fey dovedescŭ că posedŭ nu numai desteritate, ci şi studiĭ seriόse.

Duminecă la 8 Aprile, vorŭ fi apariţiunĭ de spirite ca cele date de Bastian în Viena, precum şi cetirea gândului după Cumberland. In acéstă ultimă representaţiune se vorŭ da esplicaţiunĭ privitόre la misteriosulŭ cabinetŭ americanŭ.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 18 Aprile st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	122.10
Rentă de aurŭ 4% . . .	91.65
Rentă de hârtiă 5% . .	88.50
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	141.30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	95.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	118.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	100.40
Bonurĭ rurale ungare . .	101.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.75
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	100.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.—
Bonurĭ rurale transilvane	99.75
Bonurĭ croato-slavone . .	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	115.90
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinuluĭ .	115.70
Renta de hârtiă austriacă	79.95
Renta de arg. austr. . .	80.95
Renta de aurŭ austr. . .	100.70
Losurile din 1860 . . .	137.—
Acţiunile băncei austro-ungare	849.—
Act. băncei de creditŭ ung.	320.—
Act. băucei de creditŭ austr.	324.25
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.72
Napoleon-d'orĭ	9.62
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	59.30
Londra 10 Livres sterlinge	121.45

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

facemŭ aşa!" Ér ceĭ sĕracĭ şi pălmaşiĭ, cândŭ se opriau dela lucru, căscândŭ gurile, ḑiceau: „dór nicĭ noi nu suntemŭ vite, omulŭ trebue sĕ şĭ odihnéscă."

Dér, cândŭ venea Sâmbătă séra, orĭ Duminecă fiecare avea banĭ, ca sĕ-şĭ petrécă în cârciumă la vinŭ şi rachiu. Atuncĭ auḑiaĭ: „leicuţo, înc'o păreche," „cârciumarŭ, înc'o porţiă," „ei, cărţĭ aci!" — Munca de pe o sĕptĕmână de odată era suptă, ba şi mai multŭ. Joculŭ de cărţĭ mergea fuiorŭ. Uniĭ îşĭ prăpădeau agonisĕla în cărţĭ, alţii o slobozeau pe gâtlejŭ. Cârciuma nu se dá uitării nicĭ în decursulŭ sĕptĕmâniĭ. Ómenii nu sufeiau sĕ le remână gâtulŭ uscatŭ. Intr'aceea, acasă nu aveau sĕ mânânce o cójă de pâne. Décă se întêmplă însĕ sĕ aibă vreo doi banĭ în casă, atuncĭ ţine-te la traiu! „D-ḑeule", ḑiceau atuncia, şi noi suntemŭ vrednicĭ sĕ avemŭ o ḑi, cum se cade. - Ce avemŭ şi noi din viaţa asta?"

Sĕrbătorĭ erau destule. Tóte trebuiau ţinute. Târgurile din vecinătate trebuiau cercetale, sĕ-şĭ facă şi pe acolo câte unŭ chefŭ. Pe lângă acestea mai aveau totŭ felulŭ de drumurĭ şi alergăturĭ, afacerĭ de procese, apoi înfăţişărĭ înaintea judeluĭ şi a diregĕtorieĭ. Cu acestea se opăciau dela lucru şi aveau spese, câştigulŭ se împuţiná. Prin urmare în tóte familiile averea mai multŭ scădea decâtŭ crescea. De aceea se întrecea unulŭ pe altulŭ în înjuraturĭ asupra vremilorŭ grele, asupra stăpânireĭ şi asupra ómenilorŭ din satŭ.

3. Ce istorisesce morarulŭ cu minte.

Alexandru vĕḑêndŭ atâtea păcate şi atâta stricăciune în comună, se bolnăviá de necasŭ. Elŭ se duse la móră, cum fácea totdéuna, cândŭ nu erá în voie bună şi cândŭ aicĭ îĭ suridea drăgălaşa Irina, supĕrarea i se ducea de pe frunte, cum se duce céţa de pe cósta déluluĭ.

„Vai", ḑicea Alexandru cătră morarŭ, „ da ce stricaţĭ mai suntŭ ómenii ĕştia, şi ce ticăloşiă e prin casele lorŭ! Asta nu erá odinióră. Pe câmpŭ erá atuncĭ hărnicia, în satŭ curăţenia, în case buna înţelegere şi în şurĭ bogăţia. Ţĕraniĭ erau binevĕḑuţĭ înaintea orăşenilorŭ dimpregiurŭ şi nu le ḑiceau altmintrea de câtŭ: „domniĭ din Bogata." Astăḑĭ s'au întorsŭ tóte pe dosŭ. Sărăcia cu rĕutatea locuescŭ sub unŭ coperişŭ. Dómne, cum a mai schimbatŭ rĕsboiulŭ tóte!"

La aceste rĕspunse morarulŭ: „satulŭ nostru a suferitŭ în rĕsboiu multŭ, ca şi alte sate şi oraşe. Aşeḑatu-s'au la noi némurĭ străine şi ne mâncau averea, soldaţilorŭ trebuit'amŭ sĕ le dămŭ totŭ, ce cereau; cârmuireĭ trebuiá sĕ-i plătimŭ camete şi dare; câştigŭ n'aveamŭ pentru că vêndare nu erá de locŭ, nicĭ o meseriă nu aducea nimicŭ; la aceste mai veniră anĭ şi vremurĭ grele, în câtŭ érba se putrediá în piciore pe câmpŭ, bucatele pe arăturĭ, pómele pe pomĭ şi strugurii pe viţe. Nenorocirea nóstră însĕ nu se trage din rĕsboiu şi din scumpete. Pentrucă şi alte sate şi oraşe au suferitŭ ca noi şi totuşi începŭ a căpĕtá altă faţă. Dér în comuna nóstră din ḑi în ḑi merge totŭ mai rĕu. S'au mai cufundatŭ şi alte oraşe în ticăloşiă, ca noi, dér cu ajutorulŭ luĭ D-ḑeu se rădică pe încetulŭ. De noi, sĕ nu păcătuescŭ, pare că şi-a uitatŭ D-ḑeu."

„D-ḑeu sĕ ne păzéscă sĕ nu ne prăpădimŭ!" strigă Alexandru. Dér cum vine asta?"

„Étă cum: ceilalţĭ se silescŭ, ca sĕ înóte la ţermure, noi ne încredemŭ joculuĭ undelorŭ şi scăparea nóstră o lăsămŭ întêmplăriĭ. Ce e mai multŭ aceia, carĭ ne-ar puté ajutá, ne apésă mai tare în vĕltóre."

„Cine suntŭ aceia?"

„Ţi-i voiu descoperí între patru ochĭ," ḑise morarulŭ. Cândŭ o comună dă înderĕptŭ ca raculŭ, potŭ jurá că are cârmuire slabă. Deregĕtoriĭ noştri din satŭ sunt orĭ ómenĭ interesaţĭ, orĭ sunt proştĭ şi slabĭ. Doi din ei aŭ cârciumele lorŭ, asemenea şi ginerele celui de alŭ treilea. De aceea le place cu multŭ mai bine cândŭ ómenii îşĭ petrecŭ la ei după masă, decâtŭ la lucru. Cândŭ se adună la sfatŭ, satulŭ întregŭ îlŭ veḑĭ aci într'o cârciumă, aci într'alta. Décă cei setoşĭ nu au banĭ, li se dă pe omeniă. De nu potŭ plăti li se vinde locŭ de locŭ, orĭ li se iea pentru datoriă. Écă cerşitoriĭ! De aicia vine că tóte locurile ajungŭ pe încetulŭ în mânile câtorva bogotanĭ. Cine vrea sĕ împrumute se duce la ei şi capĕtă cu interese îndoite şi întreite. In modulŭ acesta, prin camete jidovescĭ, ceĭ lipsiţĭ ajungŭ mai iute la sapă de lemnŭ."

(Va urma.)

„GAZETA TRANSILVANIEI“

ḌIARŬ CUOTIDIANŬ.

Ca mâne se 'mplinescŭ 50 de anĭ, de cândŭ **„Gazeta Transilvaniei,“** sub cea mai cumplită prigonire a némului românescŭ, a arboratŭ în mijloculŭ valoroşilorŭ şi patrioticilorŭ comercianţĭ din Braşovŭ, acestŭ emporiŭ alŭ Transilvaniei, drapelulŭ redeşteptării naţionale.

Tótă suflarea românéscă cu bucuriă şi cu căldură a îmbrăţişatŭ acestŭ ḑiarŭ-apostolŭ alŭ poporului românŭ şi grupatu-s'au cu toţiĭ sub drapelulŭ arboratŭ de elŭ şi lucrat'au cu însufleţire şi bărbătéscă statornicíă pentru înălţarea românismului.

Grea şi amară era lupta. Tendinţele de a desnaţionalisá pe Românĭ îşĭ ajunsese culmea. Legea dela 1832 adusă de dieta maghiară glăsuiá ca în seminariulŭ românescŭ din Aradŭ sĕ se înveţe şi unguresce şi ca: **„de aicĭ încolo la tóte confesiunile sĕ se admită şi sĕ funcţioneze numai astfelŭ de preoţĭ, predicatorĭ şi vicarĭ, carĭ sciu unguresce.“**

Apĕratu-s'aŭ cu bărbăţiă Românii dintre Tisa şi Carpaţĭ în contra acestorŭ uneltirĭ duşmane şi sosit'a după nópte şi vijeliă şi o ḑi cu sóre, dar numai o ḑi, căcĭ în cealaltă diminéţă se iviră érăşĭ nuorĭ furtunoşĭ pe ceriŭ. Róta sorţii aduse din nou prigonirile de odinióră asupra capului nostru. Par' că sórtea a voitŭ sĕ încerce până unde merge tăria şi perseveranţa Românului.

Cu tóte uneltirile şi prigonirile însĕ **„Gazeta Transilvaniei“** îşĭ ridică fruntea şi unindŭ sufletesce pe toţĭ Românii luptă necurmatŭ şi fără pregetŭ pentru drepturile şi libertăţile opincii românescĭ.

Adversarii noştri neperḑênd din vedere acéstă luptă şi preţuindŭ resultatele dobêndite de până acum după adevĕrata lorŭ valóre şĭ-au îndoitŭ puterile, şi, acum după 50 de anĭ, şĭ-aŭ perfecţionatŭ şi rafinatŭ mijlócele pentru sugrumarea şi stingerea nóstră. Prin urmare, şi noi cei de astăḑĭ, credincioşĭ şcolarĭ ai românismului, asemenea sĕ ne strîngemŭ rêndurile, şi sĕ ne îndoimŭ puterile de apĕrare.

Adversarilorŭ noştri, avêndŭ ei puterea ţĕrii în mână, le-a fostŭ pré uşorŭ de a ne loví în tóte interesele politice, comerciale şi economice, şi acum atăcându-ne în şcólă ca şi în biserică, în limbă ca şi în avere, nouĕ nu ne-a mai remasŭ altŭ mijlocŭ de apĕrare de câtŭ **condeiulŭ,** cu care toţĭ Românii datorĭ sunt de a strigá în lumea largă şi de a cere dreptate şi libertate pentru poporulŭ românŭ dintre Tisa şi Carpaţĭ.

Ast-felŭ împinşĭ de dorulŭ de a ne folosi ḑilnicŭ şi cu energiă de acestŭ pacînicŭ mijlocŭ apelămŭ la publiculŭ celŭ mare românŭ pentru a ne susţiné în ḑilnica nóstră luptă naţională şi în firma nóstră speranţă de a fi încuragiaţĭ, deschidemŭ abonamentŭ la **ḑiarulŭ nostru cuotidianŭ**

GAZETA TRANSILVANIEI

care precum acum 50 de anĭ a fostŭ **primulŭ organŭ de publicitate românŭ,** tot asemenea şi astăḑĭ e **primulŭ organŭ cuotidianŭ românŭ,** ce apare dincóce de Carpaţĭ.

Suntemŭ sigurĭ, că publiculŭ românŭ e pe deplinŭ convinsŭ de principiile, ce le profeséză acestŭ ḑiarŭ şi de modulŭ cum acestŭ organŭ alŭ Românilorŭ dintre Tisa şi Carpaţĭ a sciutŭ chiar şi în cele mai grele împrejurărĭ sĕ ţie susŭ stindardulŭ naţionalităţii române.

Privindŭ dér cu încredere la viitorŭ, **Gazeta Transilvaniei** în luna viitóre va eşí în tóte dilele, afară de Duminicĭ, şi serbătorĭ, şi pentru a puté cu înlesnire străbate până chiar şi în sĕraca colibă a ţĕranului românŭ, va fi celŭ mai eftinŭ ḑiarŭ din monarchia Austro-Ungară:

ABONAMENTE:

Pentru **Austro-Ungaria** pe anŭ **12 fl.,** pe 6 lunĭ **6 fl.,** pe 3 lunĭ **3 fl.** Pentru **România** pe anŭ **36 lei,** pe 6 lunĭ **18 lei,** pe 3 lunĭ **9 lei.** Domniĭ abonaţĭ, carĭ au plătitŭ abonamentulŭ cu stimă sunt rugaţĭ a ne trămite diferenţa. Celŭ mai uşorŭ mijlocŭ de abonare este prin **mandatŭ postalŭ.**

REDACŢIUNEA.

La numerulŭ acesta se alatură unŭ prospectŭ alŭ „Gazetei Ilustrate“ din Viena

Tipografia Alexi Braşovŭ.